

Valtiovarainministeriö

PricewaterhouseCoopers Oy:n edustajien lausunto sijoitusrahastolain kokonaisuudistuksesta

Edustamamme PricewaterhouseCoopers Oy (jäljempänä ”PwC”) pitää sijoitusrahastolain kokonaisuudistusta (valtiovarainministeriön julkaisu 5/2018, jäljempänä ”muistio”) tärkeänä hankkeena ja kiitämme mahdollisuudesta tuoda esiin seuraavat seikat.

1. Erikoissijoitusrahastoja koskevan sääntelyn sujuvoittaminen

Erikoissijoitusrahastoja koskeva sääntely on tällä hetkellä jakautunut useampaan eri lakiin, mikä vaikeuttaa sääntelyn kokonaisuuden hahmottamista. PwC kannattaa sääntelyn selkeyttämistä. Muistiossa ehdotetaan sääntelyn selkeyttämistä siirtämällä erikoissijoitusrahastoja koskevan sääntelyn vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lakiin. Ehdotettu sääntelyratkaisu on kuitenkin ongelmallinen. Mielestämme olisi parempi jättää erikoissijoitusrahastojen yksityiskohtainen sääntely pelkästään sijoitusrahastolakiin.

Laki vaihtoehtorahaston hoitajista perustuu direktiiviin, jossa nimenomaisesti on valittu sääntää vaihtoehtorahaston hoitajista, ei vaihtoehtorahastoista. Tällä on saavutettu muun muassa se etu, että sääntelyn piiriin tulee hyvin monenlainen sijoitustoiminta, jopa toiminta ilman erityistä juridista muotoa. Muistiossa ehdotettu sekoittaisi tätä aiemmin valittua sääntelytekniikkaa. Vaikka erikoissijoitusrahastoja koskevaa sääntelyä otettaisiin lakiin vaihtoehtorahaston hoitajista, vaatisi se muistiossa olevan ehdotuksen mukaan lukuisia viittauksia sijoitusrahastolakiin, joten sääntelyn kokonaisuus ei tästäkään näkökulmasta selkeytyisi.

Riippumatta yksittäisten säännösten sijoittelusta eri säädöksiin, vähimmäispääomaa ja aukioloa koskevia säännöksiä olisi tarpeen selkeyttää (muistiossa ehdotettu vaihtoehtorahaston hoitajista annetun lain 16 a luvun 4 §).

Ehdotetun 16 a luvun 4 §:ssä todetaan, että ”[p]ääasiallisesti kiinteistöihin ja kiinteistöarvopereihin varojaan sijoittavalla erikoissijoitusrahastolla riittää kuitenkin kymmenen rahasto-osuudenomistajaa, jos sen sääntöjen mukaan kunkin rahasto-osuudenomistajan on merkittävä rahasto-osuuksia vähintään miljoonan euron määrästä. Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, muussa erikoissijoitusrahastossa on oltava kuitenkin vähintään kymmenen rahasto-osuudenomistajaa. Jos tällaisen erikoissijoitusrahaston sääntöjen mukaan kunkin rahasto-osuudenomistajan on merkittävä rahasto-osuuksia vähintään 500 000 euron määrästä, erikoissijoitusrahastossa voi olla alle kymmenen osuudenomistajaa, kuitenkin edellyttäen, että

rahaston kokonaispääoma on sääntöjen mukaisesti vähintään 2 miljoonaa euroa. Jos tällaisen erikoissijoitusrahaston sääntöjen mukaan vähintään yhden rahasto-osuudenomistajan on merkittävä rahasto-osuuksia vähintään kahden miljoonan euron määrästä, erikoissijoitusrahastolla riittää kuitenkin yksi rahasto-osuudenomistaja.”

PwC:n mielestä on tulkinnanvaraista, riittääkö myös kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin varojaan sijoittavalla erikoissijoitusrahastolla alle kymmenen osuudenomistajaa, jos kunkin rahasto-osuudenomistajan on merkittävä rahasto-osuuksia vähintään 500 000 euron määrästä kuitenkin edellyttäen, että rahaston kokonaispääoma on sääntöjen mukaisesti vähintään 2 miljoonaa euroa. Lisäksi on tulkinnanvaraista, riittääkö myös kiinteistöihin ja kiinteistöarvopapereihin varojaan sijoittavalla erikoissijoitusrahastolla yksi osuudenomistaja, jos tällaisen erikoissijoitusrahaston sääntöjen mukaan vähintään yhden rahasto-osuudenomistajan on merkittävä rahasto-osuuksia vähintään kahden miljoonan euron määrästä. Olisi tärkeää, että edellä mainittu kohta selvennettäisiin niin, ettei tulkinnanvaraisuutta syntyisi.

2. Arvonlaskennan oikeellisuuden tarkastaminen

Muistiossa ehdotetaan sijoitusrahaston arvonlaskennan oikeellisuuden tarkastusten vuotuisen määrän vähentämistä kuudesta yhteen ja sijoitusrahaston vuodenvaihteen arvon oikeellisuuden vahvistamista lisättäväksi tilintarkastajan velvollisuuksiin (muistiossa ehdotettu sijoitusrahastolain 7 luvun 3 §).

Sijoitusrahastojen arvonlaskennan oikeellisuuden tarkastus tilikauden aikana on vakiintunut käytäntö Suomessa. Tarkastus tehdään kuusi kertaa vuodessa ja jokaisesta tarkastuksesta annetaan lausunto yleisluonteisesta tarkastuksesta (KHT-yhdistyksen suositus yleisluonteisesta tarkastuksesta). Yleisluonteinen tarkastus ei vastaa tilintarkastusta ja sen vuoksi tarkastuksesta ei anneta tilintarkastuskertomusta.

PwC ei pidä arvonlaskennan oikeellisuuden tarkastamisen kertojen vähentämistä tarpeellisenä. Jos yleisluonteisesti tehty tarkastus muutettaisiin kerran vuodessa tehtäväksi tilintarkastukseksi, tarkastustyö ja siitä syntyvä kustannus yhtiölle eivät tästä vähentyisi. Sen sijaan mahdollisen virheen ilmitulo saattaisi viivästyä, ainakin silloin, jos tarkastus suoritettaisiin vasta tilikauden päättymisen jälkeen. Rahaston arvonlaskennan oikeellisuudesta ei saataisi riittävästi koko tilikauden kattavaa tarkastusevidenssiä, jos yleisluonteisesti tehty tarkastus tehtäisiin vain kerran, ja sijoitusrahastojen tilinpäätöstarkastuksen työmäärä kasvaisi.

Sijoitusrahaston tilintarkastaja tarkastaa vuosittain sijoitusrahaston tilinpäätöksen ja antaa siitä tilintarkastuskertomuksen.

PwC ei pidä sijoitusrahaston vuodenvaihteen arvon oikeellisuuden vahvistamisen lisäämistä tilintarkastajan velvollisuuksiin tarpeellisenä, sillä tilintarkastaja antaa sijoitusrahastosta vuosittain tilintarkastuskertomuksen. Suoritettu tilintarkastus ja siitä annettu tilintarkastuskertomus kattavat jo nyt lisättäväksi ehdotetun työn kaikilta osin.

3. Rajat ylittävä toiminta ja sen tilintarkastus

Muistiossa ei ehdoteta muutoksia tilintarkastukseen silloin kun toimintaa on useassa maassa.

Käytännön ongelmaksi muodostuu tilintarkastuksen järjestäminen eräissä tapauksissa silloin kun suomalainen rahastoyhtiö toimii Suomen ulkopuolella. Paikallinen lainsäädäntö edellyttää joissakin maissa tilintarkastusta siellä tapahtuvalle toiminnalle, mutta tämä vaihtelee maittain. Suomen laissa ei ole selkeää säännöstä siitä, kuinka suomalainen tilintarkastus ulottuu ulkomaisiin toimintoihin (ks. sijoitusrahastolain 18 i § ja 126 f §).

PwC pitää tärkeänä, että Suomen laista saataisiin selkeää tukea edellä mainittuihin tulkintatilanteisiin.

4. Syöttörahaston ja kohderahaston tilintarkastajien välinen tietojen vaihtaminen

Sijoitusrahastolain kokonaisuudistuksessa ei ehdoteta muutoksia syöttörahaston ja kohderahaston tilintarkastajien välisiin tietojen vaihtamista koskeviin sopimuksiin.

Nykyisen sijoitusrahastolain mukaan syöttörahaston ja kohderahaston tilintarkastajien on tehtävä sopimus tietojen vaihdosta kummallekin tilintarkastajalle kuuluvien velvollisuuksien täyttämiseksi (sijoitusrahastolain 115 i §).

PwC ei pidä tietojen vaihtamiseen liittyviä sopimuksia tilintarkastajien välillä tarpeellisenä silloin, kun tarkastuksen kohteena on samaan konsernitarkastukseen kuuluvat yhtiöt (syöttörahasto ja kohderahasto). Tarkastustehtäviin liittyvä tietojen vaihto (audit comfort) kuuluu olennaisena osana jokaiseen ISA-standardien mukaan suoritettuun konsernitarkastukseen jo nykyiselläänkin. Lisäksi sopimusten laatiminen eri maissa toimivien tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen välillä on turhaa, aikaa vievää ja kallista.

5. Vaikutukset verotukseen

Sijoitusrahastolainsäädäntöön ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annettuun lainsäädäntöön ehdotetuilla muutoksilla on eräiltä osin heijastusvaikutuksia myös verotukseen. Muistiossa mainitaan, että erikoissijoitusrahastojen sääntelyn siirtämisellä sijoitusrahastolaista voi olla vaikutusta siihen, pidetäänkö erikoissijoitusrahastoa enää tuloverolain tarkoittamana sijoitusrahastona. PwC:n näkemyksen mukaan on tärkeää varmistaa, että erikoissijoitusrahastoja koskeva verokäsittely säilyy ennallaan.

6. Vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön käyttöönotto

Muistiossa on tuotu esiin, että työryhmässä on pohdittu tarvetta vaihtuvapääomaisen sijoitusyhtiön (FIN-SICAV) käyttöönotolle. PwC kannattaa asian tarkempaa selvittämistä.

Helsingissä 4. toukokuuta 2018

Mikko Reinikainen
Partner
PricewaterhouseCoopers Oy

Anne Blomster
Senior Manager
PricewaterhouseCoopers Oy